

Vägen till valsedeln

Riksdagspartiernas nomineringsprocesser och dess betydelse

Maria Engström

Abstract

This thesis aims to describe and discuss the nomination processes within the political parties represented in the Swedish parliament today. It describes the guidelines for each party's nomination process and discusses the placement and presentation of candidates on the ballot paper. The processes is analysed through earlier research on representation and strategic party politics in a multiparty-system, on which the Swedish representative democracy is built upon.

The work is based upon four research questions surrounding: how the nomination process takes place, what actors are included, which candidates are chosen for the top ranking and, finally how we can try to understand these aspects.

Although most parties involve their members in the nomination process, the final ranking differs from the referendum in several cases. All internal elections among members have had low participation rates and seem to have a limited importance to the ranking of candidates.

The theoretical contribution of this thesis is a further understanding of nomination processes within political parties. The work aims to show that a majority of parties use strategic ranking and especially so when important candidates are involved.

Political parties try to attract voters by presenting strong and well-known names. At the same time they need to take party members opinions into consideration. Today's processes show a balance between democratic image, internal governing processes and strategic thinking to attract voters.

There have been some recent changes where a number of parties open up the nomination processes to non-members, although much of the work is still hidden. Despite differences between parties, common ground is that official election committees still have the final say in the nomination processes.

Nyckelord: partier, nominering, val, kandidater, representation, riksdag

Antal ord: 8201

Uppsatsens innehåll

1	Inledning	1
1.1	Bakgrund.....	1
1.2	Nomineringsprocesser som problemområde	1
1.2.1	Varför är det intressant?	1
1.2.2	Teoretiska utgångspunkter	2
1.2.3	Empiriska utgångspunkter.....	2
1.2.4	Syfte	2
1.2.5	Frågeställning.....	2
2	Metod och material	3
2.1	Metodologisk ansats	3
2.1.1	Forskningsfrågor	3
2.2	Material.....	3
2.2.1	Vägen till valsedeln.....	3
2.2.2	Provval och partier utan provval	4
2.2.3	Valberedningens arbete	4
2.3	Kandidaterna på valsedeln	5
2.3.1	Mandat och valbara platser	5
3	Teori	6
3.1	Politisk representation och demokrati.....	6
3.1.1	Parti- och publikdemokrati.....	6
3.1.2	Folkstyre eller politikerstyre?.....	7
3.2	Partidemokrati och partirepresentation	7
3.2.1	Målgrupper	7
3.2.2	Interndemokrati – inte helt lätt.....	8
3.2.3	Perspektiv på partirepresentation	8
3.2.4	Diversifierade kandidater och mångfald	9
4	Vägen till valsedeln 2014	10
4.1	Moderaterna (M).....	10
4.1.1	Riktlinjer och process.....	10
4.1.2	Kandidater	10
4.1.3	Skillnad mellan provval och valsedel.....	10
4.2	Socialdemokraterna (S).....	11
4.2.1	Riktlinjer och process.....	11
4.2.2	Kandidater	12
4.2.3	Valberedningens förslag och valsedeln.....	12
4.3	Miljöpartiet (MP).....	12

4.3.1	Riktlinjer och process.....	12
4.3.2	Kandidater	13
4.3.3	Skillnad mellan provval och valsedel.....	13
4.4	Folkpartiet (FP).....	13
4.4.1	Riktlinjer och process.....	13
4.4.2	Kandidater	14
4.4.3	Skillnad mellan provval och valsedel.....	14
4.5	Kristdemokraterna (KD).....	15
4.5.1	Riktlinjer och process.....	15
4.5.2	Kandidater	15
4.5.3	Skillnad mellan provval och valsedel.....	15
4.6	Centerpartiet (C).....	16
4.6.1	Riktlinjer och process.....	16
4.6.2	Kandidater	16
4.6.3	Skillnad mellan provval och valsedel.....	17
4.7	Sverigedemokraterna (SD)	17
4.7.1	Riktlinjer och process.....	17
4.7.2	Kandidater	18
4.7.3	Valberedningens förslag och valsedel.....	18
4.8	Vänsterpartiet (V)	18
4.8.1	Riktlinjer och process.....	18
4.8.2	Kandidater	18
4.8.3	Valberedningens förslag och valsedel.....	19
5	Diskussion och analys	20
5.1	Strategiskt viktiga processer	20
5.1.1	Välkända kandidater för röstmaximering.....	20
5.1.2	Samma lista för stad och län	20
5.1.3	Partiledare i fokus i parti och media.....	21
5.2	Valberedningens nyckelroll	22
5.2.1	Provvalets nedtonade betydelse	22
5.2.2	Partier som inte har provval	22
5.2.3	Svårt att säga något om mångfald	23
6	Slutsats	24
6.1	Vikten av ett starkt lag	24
6.2	Men också vikten av en bred representation.....	24
7	Referenser	25
8	Bilagor	30
8.1	Mail till riksdagspartierna i Stockholms län	30
8.2	Opublicerade dokument	30
8.2.1	Centerpartiet	30
8.2.2	Folkpartiet	31
8.2.3	Kristdemokraterna.....	31

8.2.4 Miljöpartiet.....	32
-------------------------	----

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I valet 2010 toppades samtliga valsedlar i Stockholms län av partiledare. I samband med detta beskrev Jan Teorell partiernas nomineringsprocesser som ett belöningsystem för lång och trogen tjänst. Olof Ruin betonade i samma artikel valberedningarnas makt och uttalade sig kritiskt om att kandidater placeras i en valkrets där de inte är bosatta (Fokus, 2010).

Nomineringsprocessen är delvis ett belöningsystem för gammal och trogen tjänst. Som sådan är det ganska effektivt,
(Teorell i Fokus, 2010)

Det är klart olämpligt att Maud Olofsson står överst på Stockholmslistan om hon samtidigt är skriven i Västerbotten. Jag förstår motivet bakom: centerpartiet har behov av att profilera sig i Stockholm. Det får de gärna göra, men inte så här. Detsamma gäller Göran Hagglund. I så fall får de väl flytta till Stockholm,
(Ruin i Fokus, 2010)

1.2 Nomineringsprocesser som problemområde

Jag finner Teorells beskrivning av nomineringsprocesser, som ett belöningsystem för lång och trogen tjänst, både intressant och problematisk. Nomineringen inför kommande val bör rimligen göras för förverkligandet av framtida politiska ambitioner och inte för det som redan varit. Sättet att nominera kandidater varierar mellan partierna och inkluderar valberedningar, provval och partistämmor.

Processerna tar ofta lång tid och måste ta hänsyn till flera olika parametrar; kandidaternas lämplighet, partiets riktlinjer för representation, det interna stödet för kandidaterna och väljarnas benägenhet att rösta på partiets kandidater. Processerna inkluderar också flera olika aktörer; partiledning, väljare, medlemmar och valberedning som i varierande grad aktiveras. När det gäller Ruins kommentar finns det inget lagligt krav på bostadsort för kandidaterna, som i kommunal- och landstingsval (Valmyndigheten, 1). Däremot har kritik riktats mot partiernas taktiska placeringar av ledande personer i viktiga valkretsar.

1.2.1 Varför är det intressant?

Om partier vore totalt demokratiska skulle provvalen och valsedlarna se likadana ut. Om de inte ser likadana ut är det intressant att fråga sig vad det kan betyda. Nomineringsprocessernas resultat är det som väljaren på valdagen har att ta

ställning till i form av en valsedel. Det är intressant att se vem eller vilka det är som har sista ordet när fastställandet av riksdagslistan ska göras och diskutera möjliga överväganden som valberedningen gjort under resans gång. För att ändra på valsedelns ordning krävs personröster motsvarande minst fem procent, tidigare åtta procent, av rösterna i en valkrets (Valmyndigheten 1). I tillägg till detta är informationen på valsedeln ofta knapphändig. Väljaren står i någon mening inför en meny där maträtterna redan har rangordnats och frestas kanske att välja det översta alternativet och därmed lita på avsmakarens omdöme.

1.2.2 Teoretiska utgångspunkter

Jag har vänt mig till tidigare forskning om representation och partistrategier för att undersöka arbete som tidigare gjorts på området. Arbetet har underlättats mycket av Gunnar Sjöbloms bok *Party Strategies in a Multiparty system*. Likaså har Erlingssons med fleras bok om partier varit viktigt för den teoretiska tyngden och för en introduktion till tidigare forskning av Bernard Manin och Hannah Fenichel Pitkin. I det avslutande kapitlet i boken efterlyser författarna mer forskning om partiinterna beslutsprocesser (Erlingsson et al., 2005, s 201) vilket ytterligare har motiverat fördjupade studier av nomineringsprocesserna.

1.2.3 Empiriska utgångspunkter

Så sent som den 21/5 2014 skrev Gissur Erlingsson och Mikael Persson på DN Debatt om att partidemokratien i Sverige mår bättre än på länge. De konstaterar att förtroendet för partierna är högre idag än under 1990-talet och att medlemsminskningen har planat ut och vänt svagt uppåt, partierna lockar till och med nya medlemmar (Dagens Nyheter 1). I samma artikel poängteras att svenskarna i högre grad än tidigare föredrar valdemokrati, snarare än direktdemokrati. År 2010 föredrog 71 % att delta i val och sedan låta politiker sköta politiken, jämfört med 56 % år 2001 (Dagens Nyheter 1). Det finns alltså en tendens bland vanliga medborgare att efter valdagen vilja lämna politiken till de valda, vilket understryker betydelsen av vilka som blir valda.

1.2.4 Syfte

Uppsatsen beskriver och diskuterar riksdagspartiernas nominering av kandidater inför valet 2014. Partiernas olika sätt att ta fram kandidater till sin riksdagslista är av vikt eftersom de politiska partierna har en nyckelroll i den representativa demokratin. En riksdagskandidat måste vara medlem i ett parti och företrädesvis vara medlem i ett av de större partierna för att bli invald. Kandidaten måste dessutom lova att följa partiprogrammet och arbeta för att föra fram partiets politik i Riksdagen. Samtidigt har kandidaterna ett ansvar gentemot den väljare som röstar i valet.

1.2.5 Frågeställning

Hur ser partiernas nomineringsprocesser ut och vad kan det betyda?

2 Metod och material

2.1 Metodologisk ansats

Uppsatsen vill beskriva och diskutera de politiska partiernas nominering av kandidater till riksdagsval. Metoden är empiriskt undersökande och jag är intresserad av hur det ser ut. Hur går nomineringen av kandidater till? Hur ser det ut? För det andra är jag intresserad av att hitta möjliga teoretiska förklaringar till vad som kan förklara detta. Hur kan vi förklara det vi ser? Vad kan det betyda? Det är svårt att säga något säkert om hur partierna som organisationer på grund av begränsad insyn (Erlingsson et al., 2005, s 35). En möjlig väg till kunskap är att försöka att undersöka interna processer, som exempelvis förekomsten av provval, för att kunna säga något om graden av medlemsinflytande, hur kandidaternas egenskaper värderas och så vidare.

2.1.1 Forskningsfrågor

1. Vilka riktlinjer finns för partiernas nomineringsarbete?
2. Hur går nomineringsarbetet till?
3. Vilka kandidater hamnar/hamnar inte på valbar plats? Hur beskrivs de?
4. Hur kan vi förklara det vi ser? Vad kan det betyda?

2.2 Material

Jag har valt att arbeta med material inför valet i september 2014 eftersom det kan berätta något om hur partierna arbetar idag. Att fokusera på en valkrets, Stockholms län, gör att forskningen kan gå mer på djupet. Det är min förhoppning att även ett begränsat material kan ge intressanta exempel. Undersökningen avgränsas till riksdagspartierna, dels för att sortera ut lokala partier. Riksdagspartierna är också de mest etablerade i och med kravet på över fyra procent av rösterna hos den totala befolkningen. Samlade övriga partier fick i valet 2010 1,4 % av rösterna och alltså inga mandat i riksdagen (Politiska partier web, 2014).

2.2.1 Vägen till valsedeln

Vägen till valsedeln, det vill säga riktlinjer och processer för att utse kandidater, beskrivs för varje parti. Informationen är till stor del inhämtad från partiernas hemsidor. Jag har sparat ned partiprogram och nomineringsregler för att analysera dessa närmare. Jag har också kompletterat informationssökningen med mail till

kontaktpersoner i respektive parti. För att säkerställa att jag i samma grad kontakter partierna skickar jag samma mail till samtliga partier, även i de fall där jag fått mycket information genom sökning på hemsidan.

I svaren har jag vid några tillfällen fått bifogad information som inte finns att tillgå utan en mailkontakt med valberedningens sammankallande. De dokument som inte går att hitta genom elektronisk hänvisning har jag lagt som bilagor i slutet av uppsatsen. I källförteckningen står dessa med som partidokument. Skillnaden är alltså att de finns att läsa i sin helhet i bilagan och inte genom att följa en hänvisad länk. Det är ingen optimal lösning men ett sätt att underlätta för läsaren att hitta material som ligger till grund för redogörelsen.

2.2.2 Provval och partier utan provval

I de fall där provval har hållits bland partiets medlemmar kommer jag att jämföra resultaten från medlemmarnas röstning med den slutgiltiga valsedel. I dessa fall vill jag gå på djupet och söka information om hur valberedningen har resonerat för att ändra placeringarna från provvalen. Min tanke med detta är att försöka upptäcka processer eller beslut som jag inte kan läsa i klartext. Självklart kan det finnas personliga skäl till att kandidater inte vill ha en hög placering eller väljer att helt avstå från att kandidera. Jag har dock antagit att de kandidater som finns med i provvalet också har för avsikt att kandidera och vill väljas i det riktiga valet. Deltagandet i provval inom partierna är generellt lågt. Under eller kring 30 procent av medlemmarna väljer att delta.

Det finns också partier som inte tillämpar provval i just Stockholms län. Två partier, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, har inte provval och ett parti, Sverigedemokraterna har en intern omröstning där information inte finns att tillgå. I dessa fall presenterar jag valsedlarna som bilagor, eftersom det inte finns något officiellt resultat att jämföra valsedel med. Jag försöker istället att jämföra valberedningens förslag med den färdiga valsedel och se om det finns några skillnader mellan dessa.

2.2.3 Valberedningens arbete

Valberedningens arbete är centralt för diskussionen om nominering och representation. Visserligen är även valberedningen vald av partiets medlemmar men någon form av maktkoncentration där arbetet är dolt för utomstående finns ändå. Ibland uttalar sig valberedningen i media eller genom partiernas hemsidor. Jag har därför valt att ha med några av dessa motiveringar. I uppsatsens senare delar beskriver jag fall där nomineringsprocessen har rönt särskild uppmärksamhet, på grund av oenigheter eller förändringar. Jag diskuterar och analyserar också några av de överväganden som partierna och valberedningarna rimligen måste göra i sina nomineringsprocesser

2.3 Kandidaterna på valsedeln

Riksdagslistorna för samtliga partier finns tillgängliga och är hämtade från Valmyndighetens hemsida, val.se. Samtliga partier har beställt valsedlar och materialet jag har nu motsvarar alltså hur de kommer att se ut på valdagen. Jag redogör kortfattat för hur kandidaterna presenteras, alltså om deras namn står tillsammans med ålder, kön eller bostadsort, yrke eller titel. Detta är intressant eftersom det synliggör vad partierna anser är relevant information för väljarens beslut. Jag har också tittat på om någon partiordförande finns på listan och i så fall om denne är bosatt inom valkretsen. Jag har också lagt märke till könsfördelning och eventuella system för detta inom partierna.

2.3.1 Mandat och valbara platser

Mandatfördelningen för Stockholms län från valet 2010 används som riktlinje och sorteringsverktyg för att presentera partierna i nuvarande storleksordning i Stockholms län. Det är rimligt att fokusera på de valbara platserna för varje parti, det vill säga de platser där kandidaterna har en sannolik chans att komma in i Riksdagen. För de flesta partier handlar det om platserna ett till och med tio, många av dem har dessutom gemensamma valsedlar för Stockholms stad och län. Ett parti har en gemensam lista för samtliga sina valkretsar men jag har ändå valt att redogöra för de tio första placeringarna i eventuella provval respektive på valsedeln.

Parti	Stockholms län	Stockholms stad	Totalt
M	15	10	107
S	8	6	112
MP	3	3	25
FP	3	3	24
KD	3	2	19
C	2	2	23
SD	2	1	20
V	2	2	19
Totalt	38	29	349

Tabell 1: Mandatfördelningen för de olika partierna (Riksdagen 1)

3 Teori

3.1 Politisk representation och demokrati

Thomas Hobbes definierade representation som handlande i en annan persons namn (Erlingsson et al., 2005, s 111). En principal delegerar handlandet för sin sak till en agent i en modell som kan optimeras genom val av agenter, institutionella regler och kontroll. Allt för att få ett så bra representativt handlande som möjligt (Erlingsson et al., 2005, s 114). De politiska partierna anses vara grundpelarna i svensk, representativ demokrati (Holmberg & Esaiasson, 1988, s 269). De verkar mitt i den parlamentariska styrningskedjan där delegering av handlingsutrymme till politiker sker i utbyte mot ansvarsutkrävande från väljarnas sida (Erlingsson et al., 2005, s 115). Verkligheten motsvarar inte modellen eftersom det är svårt för väljaren att reda ut vilka kompromisser mellan och inom partierna som leder till beslut (Manin, 2002, s 195). Senare kritik riktar sig också mot väljarens begränsade makt och att väljaren kan bedöma först i efterhand om en kandidat utförde sitt uppdrag och utkräva ansvar (Manin, 2002, s 194).

3.1.1 Parti- och publikdemokrati

Den representativa demokratins principer kan förklaras mer ingående genom att studera idealtyper, så kallade teoretiska tankebilder (Teorell & Svensson, 2007, s 43). De tre idealtyper som presenteras av Manin är parlamentsdemokrati, partidemokrati och publikdemokrati (2002, s 252). För att förstå nomineringsprocesserna, och samspelet mellan de valda och deras väljare ligger fokus på de två senare (Manin, 2002, s 209). Representationen har i den partidemokratiska modellen traditionellt handlat om social tillhörighet och stöd för de kandidater som är mest lika väljaren (Manin, 2002, s 225). Begreppet partitrohet har stor betydelse i den här modellen och valen står mellan partifärg och partiprogram (Manin, 2002, s 210). Väljaren kommer att rösta på partiet som mest motsvarar hans ideologi, oavsett vilka representanter som för närvarande finns inom partiet (Manin, 2002, s 224). Som en naturlig följd har partidisciplinen en betydande funktion i den här modellen (Manin, 2002, s 209). I den publikdemokratiska modellen spelar kandidaternas personlighet en allt större roll relativt väljarens sociala, ekonomiska och kulturella bakgrund (Manin, 2002, s 208). I beskrivandet av denna modell nämns också teknologisk utveckling som ökar kandidaternas möjlighet till personliga budskap och direktkontakt med väljare (Manin, 2002, s 235).

3.1.2 Folkstyre eller politikerstyre?

Joseph Schumpeter ansåg att all demokrati var lika med politikerstyre, inte minst på grund av allmänhetens okunnighet (Holmberg & Esaiasson, 1988, s 78). Hans främsta kritik mot representativt styrelseskick var att val inte uttrycker folkets vilja. Det är snarare ett sätt att välja beslutsfattare bland kandidater som konkurrerar (i Manin, 2002, s 176). Därför leder ett representativt system till att kandidaterna vinner makt att fatta beslut och inte att folkviljan de facto genomförs. Manin själv är också skeptisk till demokratigraden i representativa system. Han tycker inte ens att det går att likställa med ett indirekt folkstyre eftersom vallöften inte är bindande (2002, s 206). James Madison var av en annan åsikt och definierade det representativa systemet som överlägset. Han höll med om att allmänheten var okunnig men att representationen var ett sätt att förfinas deras åsikter till något mer lämpligt (i Manin, 2002, s 14). I någon mening betydde hans resonemang att det allmänna bästa skulle kunna förverkligas mer genom ett representantskap än genom direkt medborgarinflytande (i Manin, 2002, s 14).

3.2 Partidemokrati och partirepresentation

Det viktigaste för partierna är att få möjlighet att realisera sitt politiska program (Sjöblom, 1968, s 73). För att kunna göra det krävs arbete mot att maximera antalet röster, maximera parlamentariskt inflytande och att framgångsrikt skapa partienhetlighet (Sjöblom, 1968, s 74). Ett parti ska också fungera som en kanal mellan medborgarna och de politiska eliterna (Erlingsson et al., 2005, s 12). I den här rollen måste partierna också prioritera mellan grupper och deras intressen (Erlingsson et al., 2005, s 12) vilket är lättare sagt än gjort. Sammantaget tycks partierna ha en svår uppgift i att balansera den politiska agendan med vad väljarna vill och presentera en bred representation som kan tilltala många väljare (Soininen & Etzler, 2006, s 46).

3.2.1 Målgrupper

Sjöblom delar upp partiernas värld i tre arenor som i sin tur påverkas av olika intressenter. Den interna (påverkas av partimedlemmarna), den externa (väljarna) och den parlamentariska (de andra partierna) (1968, s 44). De olika intressenterna anses också ha olika syn på partiets kandidater och deras aktiviteter (Sjöblom, 1968, s 126), vilket gör det svårt att samtidigt göra samtliga nöjda. Partierna kan visserligen sträva efter att maximera stöder så långt det är möjligt i samtliga arenor (Sjöblom, 1968, s 128) men för att kunna få parlamentarisk makt måste de först få tillräckligt med röster från väljarna. Ovanstående resonemang bör innebära att väljarna är viktigare än medlemmarna och särskilt så ju mindre medlemsgruppen är. Dock visar Sjöblom också farorna med att alltför långt anpassa sig till väljarna som är en mycket diversifierad grupp (1968, s 207). Han menar vidare att partier som drar röstmaximering till sin spets och inte vill stöta

sig med någon väljargrupp riskerar att presentera ett mycket urvattnat budskap (Sjöblom, 1968, s 207).

3.2.2 Interndemokrati – inte helt lätt

Enligt Michels organisatoriska teori om fåtalsvälde tenderar även politiska partier att styras oligarkiskt (Michel i Assarsson, 1993, s 41). Även Schattschneider ansåg att partintern demokrati är en omöjlighet eftersom partierna måste vara starka och konkurrenskraftiga för att kunna vinna val (1942:60 i Erlingsson et al., 2005, s 30). Duverger framhöll betydelsen för partier att i alla fall framstå som en demokratisk organisation av legitimitetsskäl (i Assarsson, 1993, s 44). Assarsson bidrog ytterligare till diskussionen om huruvida partier bör vara internt demokratiska och presenterar följande normativa argument för och emot (Assarsson, 1993, s 50).

Ståndpunkter	
För	Mot
1. Demokratisk fostran	1. Effektivitet
2. Ansvarutkrävande	2. Konkurrens
3. Legitimitet	3. Ansvarskedjan
4. Participation	4. <u>Åsiktsrepresentavitet</u>
5. Intresseartikulation	5. Pluralism

Figur 3.1: Argument för och mot interndemokrati (Assarsson, 1993, s 50)

En faktor som kan ställas mot interndemokrati är den om partienighet. Ett parti som inte uppfyller målet om intern enhetlighet riskerar att framstå som ett osäkert, och därmed oattraktivt alternativ för väljare (Sjöblom, 1968, s 87). Rimligen är risken för att blotta oenigheter större ju fler demokratiska processer som ett parti ägnar sig åt.

3.2.3 Perspektiv på partirepresentation

Down ansåg att partirepresentanter är agenter med uppgiften att förmedla information om väljarna och vad de vill till partiet (i Pitkin, 1967, s 83). Representantens uppgift är att förklara och förstärka av vad väljaren vill så att partiet förstår detta (Pitkin, 1967, s 147). Representanten kan också ses som en ”independent”, en fristående enhet som fattar beslut och är fri att agera med väljarens mandat (Pitkin, 1967, s 147). Holmberg och Esaiasson (1988, s 50) fann i sin forskning en intressant skillnad mellan riksdagsledamöternas och väljarnas syn på representation. I de fall där väljarna, ledamoten själv och partiet hade skilda åsikter valde ledamoten partiets åsikt först, följt av den egna åsikten och i sista hand väljarens. Väljaren föredrog däremot att ledamoten först skulle tillgodose väljarens åsikt, sen sin egen och i sista hand partiets (Erlingsson et al., 2005, s 126).

Mays lag om kurvlinjär disparitet delar upp partiet och deras omgivning i lager. Väljarna utgör det nedersta och partiledningen det översta lagret. Mellanlagret utgörs av partianhängarna, vilka antas vara mesthängivna ideologin (May i

Erlingsson, 2005, s 123). Detta förklarar May med att partimedlemmarna i mellanlagret inte i samma utsträckning som ledningen måste prioritera valvinster (Erlingsson, 2005, s 123). Som en konsekvens av detta är konflikter en naturlig del av partiorganisationen eftersom aktörerna i partiet har olika mål. Deras mål står redan i konflikt med varandra, genom att ledarna vill en sak och gräsrotterna en annan (Erlingsson et al., 2005, s 27). Mays lag underkändes delvis av Holmberg och Esaiasson för 1985 års svenska riksdagsledamöter. Deras undersökning visade tvärtemot att ledamöterna var mer extrema än partiaktivisterna, som i sin tur var mer extrema än väljarna (1988, s 101). De visade också att åsiktsrepresentationen hade ökat mellan 1960 och 1985. (Holmberg & Esaiasson, 1988, s 106). En möjlig förklaring som gavs för detta var partiernas ändrade rekryteringsrutiner (Holmberg & Esaiasson, 1988, s 275).

3.2.4 Diversifierade kandidater och mångfald

En viktig del för framgångsrika partier är att ha kandidater på lokal nivå som är diversifierade (Sjöblom, 1968, s 97). De flesta partier har idag någon slags mångfaldspolicy i sina partiprogram eller riktlinjer inför valrörelsen.

Soininen och Etzler undersökte för åtta år sedan hur partiernas nomineringsprocesser såg ut i Malmö och Örebro. De fann att nomineringsarbetet innebar negativa konsekvenser för nya medlemmar generellt och mer specifikt för personer med invandrarbakgrund (2006, s 4). De såg också att personer i valberedningen var de med lång erfarenhet inom partiet. Generellt premierades ett långvarigt engagemang och uppdraget som ledamot i valberedningen gick till den som varit med i partiet länge (Soininen, & Etzler, 2006, s 122). Intervjuer visade också att en optimal kandidat bör ha ett gediget partinätverk, liksom att vara en person med ”rätt värderingar och gott omdöme” (Soininen & Etzler, 2006, s 216).

4 Vägen till valsedeln 2014

4.1 Moderaterna (M)

4.1.1 Riktlinjer och process

Partiets riktlinjer anger att nomineringskommittén i samråd med föreningarna ska sträva efter att hitta kandidater som uppfyller ett antal krav. Kandidaterna måste vara medlemmar i partiet och lova att driva partiets linje. Vid sidan av detta ansvarar nomineringskommittén för att valsedeln i dess helhet är ”balanserad med hänsyn till, kompetens, erfarenhet, kön, ålder, etnicitet, geografisk tillhörighet, kontinuitet, förnyelse och andra relevanta kriterier” (Moderaterna 1). Partiet har provval, eller försöksnominering som det numera kallas. Efter avslutad försöksnominering presenterar nomineringskommittén för Stockholms län ett förslag till valsedel, vilket i sin tur måste antas av medlemmarna på årsmötet. Försöksnomineringen är rådgivande och öppen för alla medlemmar som betalat sin medlemsavgift (Moderaterna 3).

4.1.2 Kandidater

Kandidaterna presenteras med namn, yrke och ålder. Partiet utmärker sig genom att inte ange bostadsort på valsedeln. Riksdagsledamöterna presenteras med politiskt uppdrag och yrke. Fem statsråd är placerade på plats ett, två, fem, sex och åtta. De presenteras med politiska uppdrag och inte annat yrke eller utbildning. Av de tio främsta kandidaterna är sex kvinnor och fyra män. I nomineringskommitténs förslag toppar partiledare Fredrik Reinfeldt listan, följt av statsråd Catharina Elmsäter-Svärd och gruppledare Anna Kinberg Batra. Därefter placeras Niklas Wykman, försvarsminister Karin Enström och handelsminister Ewa Björling, samt på sjunde plats riksdagsledamot Anti Avsan. På plats åtta återfinns bistandsminister Hillevi Engström, följt av riksdagsledamot Hanif Bali och Ida Drougge.

4.1.3 Skillnad mellan provval och valsedel

Provvalet sammanräknas på två olika sätt (se bilaga 8.1) med en lista för antalet 1-3:e placeringar som kandidaten har fått och en lista som anger det totala antalet röster (Moderaterna 2). Listorna har samma kandidater placerade på plats ett till och med fyra. På den ena är Anna Kinberg Batra nummer två och Catharina Elmsäter-Svärd nummer tre, på den andra är det tvärtom. Några kandidater finns bara med på en av listorna. Jag väljer att titta på den lista som har totalt antal

röster och jämföra den med valsedeln, eftersom det visar hur många medlemmar som stödjer en viss kandidat.

För moderaterna är den största skillnaden mellan försöksnomineringens utfall och valsedeln att Sofia Fölster inte längre finns på topp tio trots en placering som nummer sju baserat på totalt antal röster. På valsedeln har hon placering fjorton. Anti Avsan placerade sig i provvalet på plats tolv men placeras som nummer sju på valsedeln. En möjlig förklaring till detta är att Anti Avsan placerade sig på plats nio i sammanräkningen av antalet 1-3:e placeringar medan Sofia Fölster saknas på den listan.

Tabell 4.1. Resultat av Moderaternas provval/försöksnominering och valsedel.

	Provval	Valsedel
1	Fredrik Reinfeldt	Fredrik Reinfeldt, Statsminister, 49 år
2	Catharina Elmsäter-Svärd	Catharina Elmsäter-Svärd, Infrastrukturminister, 48 år
3	Anna <u>Kinberg Batra</u>	Anna <u>Kinberg Batra</u> , Riksdagsledamot, Civilekonom, 44 år
4	Hillevi Engström	Niklas <u>Wykman</u> , Doktorand, 33 år
5	Karin Enström	Karin Enström, Försvarsminister, 48 år
6	Niklas <u>Wykman</u>	Ewa Björling, Handelsminister, Med.Dr, 53 år
7	Sofia Fölster	<u>Anti Avsan</u> , Riksdagsledamot, Rådman, 56 år
8	<u>Hanif Bali</u>	Hillevi Engström, Biståndsminister, 51 år
9	Ewa Björling	<u>Hanif Bali</u> , Riksdagsledamot, IT-entreprenör 27 år
10	Ida Drougge	Ida Drougge, Produktionsledare, 24 år

Källa: Moderaterna 2, Valsedel: Valmyndigheten 2

Några omförflyttningar har också skett. Biståndsminister Hillevi Engström har flyttats från plats fyra till åtta och handelsminister Ewa Björling från plats nio till sex. Niklas Wykman flyttas från plats sex till fyra. Eftersom författaren till den här uppsatsen har en nära personlig relation till en av de inblandade stannar resonemanget kring just detta fall vid att notera omförflyttningarna. Det är intressant att Anna Kinberg Batra beskrivs som civilekonom vid sidan av sitt politiska uppdrag. Detta gäller även för Anti Avsan och Hanif Bali på moderaternas lista. I en jämförelse med andra partier tillhör det här undantaget då riksdagsledamöter beskrivs med endast ett epitet. Valsedeln är identisk med nomineringskommitténs förslag.

4.2 Socialdemokraterna (S)

4.2.1 Riktlinjer och process

I partiets officiella dokument beskrivs vikten av att utse kandidater som kan vinna val, inge förtroende och ha förmåga att förverkliga socialdemokratiska idéer. Kunskap och erfarenhet, politisk förmåga, mångfald, förnyring och förnyelse ska vara ledord för arbetet (Socialdemokraterna 1, s 1). Dokumentet anger vidare en målsättning för nomineringsprocessen med hänseende till kön och kulturell bakgrund. Minst 25 procent av kandidaterna bör vara yngre än 35 år och minst 25

procent bör ha utomnordisk bakgrund (Socialdemokraterna 1, s 1). Kandidaterna bör, enligt dokumentet endast stå på en lista och uppdragen ska spridas på så många partimedlemmar som möjligt. Undantag görs för de som står på osäkra platser på riksdagslistan som samtidigt kan kandidera till kommunala uppdrag (Socialdemokraterna 1, s 3). Varje partimedlem har rätt att nominera kandidater och på listorna ska varannan damernas råda. Enligt dokumentet ska så kallade spränglistor undvikas ”för att främja ett enigt uppträdande vid allmänna val” (Socialdemokraterna 1, s 1). I partistadgarna anges att det finns möjlighet till allmän omröstning bland medlemmarna om minst 1/3 av de närvarande på möte eller konferens kräver det.

4.2.2 Kandidater

Kandidaterna för Socialdemokraterna presenteras med namn, ålder, yrke och bostadsort. Samtliga är bosatta inom Stockholms län. Socialdemokraterna tillämpar regeln ”varannan damernas”, det vill säga att varannan kandidat är man och varannan kvinna, en regel som de var först med och som andra partier sedan har tagit efter. Sex av 45 personer på valsedeln är idag riksdagsledamöter och beskrivs inte med annan utbildning eller yrke. Partiledaren är inte med på listan vilket gör partiet till ett av undantagen.

4.2.3 Valberedningens förslag och valsedeln

Partiet har inte provval, vilket tidigare har kritiserats och partiet har kallats toppstyrt (Expressen 2). Flera lokalföreningar har provval men inte Stockholms län, vilket gör partierna till ett av undantagen. Valsedeln är identisk med valberedningens förslag, vilket gör en jämförelse överflödigt (se bilaga).

4.3 Miljöpartiet (MP)

4.3.1 Riktlinjer och process

I valberedningens arbetsordning, som är under revidering, anges två kriterier för urvalet av kandidater. I första hand ska de vara lämpliga för uppdraget att verka för partiets program. Valberedningen ska också eftersträva en jämn balans och spridning gällande kön, ålder, geografisk och etnicitet (Miljöpartiet 1). Partiet genomför ett individuellt provval där medlemmar i samtliga lokalföreningar i länet (exkluderat Stockholms stad) kan rösta elektroniskt. Partiets lokalföreningar rådfrågas också och får rangordna kandidaterna. För att få en jämn fördelning av män och kvinnor görs omröstningen i lokalföreningarna i två separata omgångar (Miljöpartiet 2). Medlemmar i lokalföreningen som har betalat sin medlemsavgift kan delta i provvalet. Den röstande måste själv se till att fördelningen av män och kvinnor är jämn innan röstsedeln skickas in. I det senaste provvalet var valdeltagandet 21,3 % för Stockholms län.

4.3.2 Kandidater

Kandidaterna för Miljöpartiet presenteras med namn, yrke och bostadsort. Två riksdagsledamöter boende i länet finns med och en av dem presenteras med annat yrke än det politiska uppdraget. Två språkrör som är boende i länet finns med på listan för Stockholms län, en för partiet och en för ungdomspartiet. Partiets två språkrör toppar varsin lista; för Stockholms stad, respektive Stockholms län.

4.3.3 Skillnad mellan provval och valsedel

På valsedelns topp tio finns inte längre Magda Rasmusson, Marie Åkesdotter och Susanne Nordling. Marie Åkesdotter är placerad på plats tolv och de andra finns inte med på valsedeln. Kandidater som inte placerade sig på topp tio i provvalet men som nu finns med är Esabelle Dingzian, Yasri Khan och Lorentz Tovatt. Två av dessa kandidater fanns dock med på kommunavdelningarnas topp tio (plats fem för Dingzian och plats sju för Tovatt). Som språkrör för Grön Ungdom är Lorentz Tovatt troligen en viktig kandidat för partiet och någon som kan se till att partiets yngre medlemmar röstar. Esabelle Dingzian är nuvarande riksdagsledamot. Yasri Khan som har plats sju har själv kritiserat partiernas rekryteringsprocesser och bristen på kandidater med annan kulturell bakgrund (SVT 1). Han placerade sig på plats sjutton i provvalet bland medlemmarna.

Tabell 4.3. Resultat Miljöpartiets individuella provval och partiets valsedel.

	Provval	Valsedel
1	Gustav Fridolin	Gustav Fridolin, språkrör, folkhögskollärare, Sundbyberg
2	Carl Schlyter	Annika Hirvonen, juristikstuderande, Sigtuna
3	Annica Hjerling	Carl Schlyter, <u>fd</u> EU-parlamentariker, <u>kemtekn.</u> Nacka
4	Annika Hirvonen	Esabelle Dingzian, riksdagsledamot, Botkyrka
5	Mats Pertoft	Annica Hjerling, socionom, Haninge
6	Yvonne Blombäck	Mats Pertoft, <u>rikdagsledamot</u> , lärare, Södertälje
7	Magda Rasmusson	Yasri Khan, ordf. Muslimska fredsrörelsen, Upplands V.
8	Malin Åberg Aas	Yvonne Blombäck, biolog, Värmdö
9	Marie Åkesdotter	Lorentz Tovatt, språkrör Grön Ungdom, Stockholm
10	Susanne Nordling	Malin Åberg Aas, skribent, Värmdö

Källa: Miljöpartiet 2, Valsedel: Valmyndigheten 2

4.4 Folkpartiet (FP)

4.4.1 Riktlinjer och process

De officiella riktlinjerna för partiets kandidater är att de ska integritet, samarbetsförmåga och kompetens att profilera partiets politik. Såväl erfarenhet som förnyelse ska finnas på listan, som också ska ha varannan kvinna, varannan man. Det finns också en målsättning att presentera fler kandidater med utländsk bakgrund och funktionsnedsättning (Folkpartiet 1, s 1). Partiet har elektroniskt provval, följt av respektive valkrets förbundsmöte för att fastställa ordningen,

under ledning av en nomineringskommitté. Folkpartiet utmärker sig genom att från och med 2013-2014 tillåta nominering av vem som helst inom länet. Icke-medlemmar i länet kan alltså både nominera och nomineras till platser. Innan provval genomförs kontaktas de nominerade för att kontrollera att de står till förfogande. Kandidater som nomineras måste vara medlemmar i partiet vid nomineringstidens utgång.

4.4.2 Kandidater

Kandidaterna för Folkpartiet presenteras med namn, yrke och bostadsort. Fyra riksdagsledamöter finns med och är spridda till och med plats femton. Listan toppas av partiledaren Jan Björklund, följd av de tre statsråden; EU-minister Birgitta Ohlsson, jämställdhetsminister Maria Arnholm och integrationsminister Erik Ullenhag. För första gången har Folkpartiet i Stockholms stad och län under den här valrörelsen en gemensam riksdagslista. I en kommentar säger nomineringskommitténs ordförande att det visar på en stor enighet inom Folkpartiet i Stockholm (Fokus, 2013).

4.4.3 Skillnad mellan provval och valsedel

För Folkpartiet finns det flera skillnader mellan provval och valsedel och flera av dem kan härledas till partiets riktlinjer om en blandning av kön och ålder. I provvalet fick EU-minister Birgitta Ohlsson störst stöd från medlemmarna men hamnar på en andraplats på valsedeln, efter partiledare Jan Björklund. Resultatet från provvalet finns inte längre att hitta på partiets hemsida (Folkpartiet 2) men däremot i flera tidningsartiklar (DI, 2013).

Tabell 4.4 Resultat Folkpartiets provval och partiets valsedel.

	Provval	Valsedel
1	Birgitta Ohlsson	Jan Björklund, partiledare, utbildningsminister, Stockholm
2	Jan Björklund	Birgitta Ohlsson, EU-minister, Stockholm
3	Maria Arnholm	Maria Arnholm, jämställdhetsminister, Lidingö
4	Erik Ullenhag	Erik Ullenhag, integrationsminister, Stockholm
5	Barbro Westerholm	Barbro Westerholm, professor em, Stockholm
6	Carl B Hamilton	Fredrik Malm, riksdagsledamot, Stockholm
7	Fredrik Malm	Nina Lundström, riksdagsledamot, Sundbyberg
8	Nina Lundström	Karin Karlsbro, jur kand, Norrtälje
9	Robert Hannah	Carl B Hamilton, nationalekonomiprofessor, Stockholm
10	Martin Andreasson	Gulan Avcı, banktjänsteman, Stockholm

Källa: Folkpartiet 1, Valsedel: Valmyndigheten 2

På valsedeln märks också en omplacering av Carl B Hamilton som i provvalet fick en sjätteplats, till en nionde plats. Enligt nomineringskommitténs ordförande beror detta på en önskan att föryngra partiet (Dagens opinion, 2014). Trots detta finns en äldre person kvar på listan vilket tyder på att det finns andra skäl. Hamilton beskrivs inte heller som riksdagsledamot vilket han, enligt Riksdagens hemsida, är lika mycket som Fredrik Malm och Nina Lundström som nu placeras på plats sex och sju. Även Barbro Westerholm är i dagsläget riksdagsledamot men beskrivs

som professor emerita. Karin Karlsbro kom på plats tolv i provvalet och har nu placerats på plats åtta. Hon är sedan 2012 ordförande för gröna liberaler och en av partiets profiler i miljöfrågor. Robert Hannah och Martin Andreasson placeras strax utanför topp tio, på plats elva och tolv.

4.5 Kristdemokraterna (KD)

4.5.1 Riktlinjer och process

I partiets riktlinjer beskrivs att nomineringsarbetet måste förbättras för att vinna en bred uppslutning. Det finns mål att öka andelen kvinnor, ungdomar pensionärer och personer med annan etnisk bakgrund (Kristdemokraterna 1, s 4). I riktlinjerna uppmuntras också ett brett underlag av kandidater som ställer upp i provvalet, i en punkt står ”ha så många namn som möjligt på provvaledeln” (Kristdemokraterna 1, s 4). Valsedlarna ska utformas för att representera så många väljare som möjligt, gällande kön, ålder, kompetens, erfarenhet, yrke, bostadsort, intresse. Målsättningen enligt dokumentet är också att en 60/40-fördelning finns mellan män och kvinnor på så långt det är möjligt varvade listor. Alla medlemmar i partiet har rätt att nominera kandidater och dessa kandidater deltar sedan i ett rådgivande provval som en del av nomineringskommitténs arbete. Kandidater som är nominerade till riksdagsvalet ska finnas med i provvalet även om de inte är bosatta i den aktuella valkretsen, eftersom möjligheten finns att kandidera även i en annan än sin valkrets (Kristdemokraterna 1, s 5).

4.5.2 Kandidater

Kandidaterna för Kristdemokraterna presenteras med namn, ålder, yrke och bostadsort. Fyra riksdagsledamöter och en före detta riksdagsledamot finns med. Partiledaren är högst upp på listan men inte bosatt i Stockholms län. Nomineringskommittéerna har inför valet 2014 bestämt att de första sex namnen på listorna för Stockholms stad och län ska vara gemensamma. Totalt i båda valkretsarna har partiet fyra mandat.

4.5.3 Skillnad mellan provval och valedel

Kristdemokraterna har haft flera förändringar från provval till valedel och fem kandidater har ersatts med andra personer på valedeln. Av partiets medlemmar deltog 21 procent i provvalet (Kristdemokraterna 3). Mats Odell som toppade listan i provvalet beslutade sig för att lämna politiken efter valet i september (DI, 2013) varför han av naturliga skäl inte finns med på valedeln. Partiledare Göran Hägglund toppar istället listan trots att han inte är bosatt i Stockholms län. I provvalet gick det särskilt bra för de yngre kandidaterna, men några av dessa har försvunnit från topp tio. Ella Bohlin som tillhör den yngre åldersgruppen är partiets främsta representant i landstinget och hon kan ha plockats bort från listan eftersom hon satsar på det uppdraget istället. Hon vann också partiets provval för landstinget (Kristdemokraterna 3). Aron Modig står i dagsläget på plats två på valedeln i Göteborg istället, strax efter partiledaren Göran Hägglund som finns

med också där (Kristdemokraterna 2). Lennart Sacradeus och Stanley Sjöberg tillhör båda en äldre generation som verkar ha ett stort stöd bland de röstande medlemmarna. Ingen av dessa kandidater finns med på valsedeln. Stanley Sjöberg tycks ha avböjt på grund av hälsoskäl medan Lennart Sacradeus ställer sig frågande till varför han inte finns med bland de fyrtiofyra på valseden och säger att han är ”trött på att stämpas som kontroversiell” (Dagen, 2013). På valsedeln finns istället Rolf Åsbjörnsson som kan anses representera samma åldersgrupp med sina 72 år, liksom Magda Ayoub, 60 år.

Tabell 4.5 Resultat Kristdemokraternas provval och partiets valsedel.

	Provval	Valsedel
1	Mats Odell	Göran Hägglund, 55, partiledare, Jönköping
2	Emma Henriksson	Emma Henriksson, 36, riksdagsledamot, Nacka
3	Ella Bohlin	Caroline <u>Szyber</u> , 32, riksdagsledamot/jurist, Stockholm
4	Robert <u>Halef</u>	Robert <u>Halef</u> , 50, riksdagsledamot, Södertälje
5	Aron Modig	Jakob Forssmed, 39, statssekreterare, Sollentuna
6	Jakob Forssmed	Désirée Pethrus, 55, riksdagsledamot, Stockholm
7	Désirée Pethrus	Rolf Åsbjörnsson, 72, advokat/fd. riksdagsled., Täby
8	Caroline <u>Szyber</u>	Magda Ayoub, 60, integrationsplan., Upplands-Väsby
9	Lennart <u>Sacrédeus</u>	Carl-Johan Schiller, 24, student, Lidingö
10	Stanley Sjöberg	Marie <u>Litholm</u>, 47, gruppledare, Haninge

Källa: Kristdemokraterna 3, Valsedel: Valmyndigheten 2

4.6 Centerpartiet (C)

4.6.1 Riktlinjer och process

I partiets stadgar och arbetsordning betonas vikten av en god representativitet och hänsynstagande till kön, ålder och etnicitet (Centerpartiet 1, s 7). Partiets medlemmar kan genom nominering föreslå kandidater till valsedeln. Nomineringskommittén ordnar sedan en rådgivande medlemsomröstning och intervjuar kandidaterna. Valberedningens färdiga förslag skickas åter ut till medlemmarna och ett slutgiltigt beslut tas på en nomineringsstämma. Sedan 2013 tillämpas en parallell extern process där allmänheten kan nominera kandidater genom partiets hemsida (Centerpartiet 2) Det går till på samma sätt som den interna, alltså genom förslag, intervju och omröstning.

4.6.2 Kandidater

Kandidaterna för Centerpartiet presenteras med namn, yrke och bostadsort. Två av kandidaterna är riksdagsledamöter och de är placerade högst upp på listan. Ett statsråd finns på listan, med placering 3 efter de båda riksdagsledamöterna. Partiledaren Annie Lööf finns inte med på listan för Stockholms län och är därmed ett undantag bland sina partiledarkollegor. Däremot toppar hon listan för Stockholms stad.

4.6.3 Skillnad mellan provval och valsedel

Det har varit svårt att få fram resultatet av Centerpartiets medlemsomröstning. Resultatet var svårtillgängligt i vanliga sökningar på partiets hemsida och internet i stort men kunde slutligen tillgås genom valberedningen sammankallande för Stockholms län (Centerpartiet 3). Två personer har tillkommit och två har flyttats ned från topp tio. Anna C Nilsson finns inte längre med på valsedeln och Tage Gripenstam finns på plats fjorton. Johanna Lundgren och Annica Nordgren är nya på topp tio.

Tabell 4.6. Resultatet i Centerpartiets provval och partiets valsedel.

	Provval	Valsedel
1	Kersti Lundgren	Kerstin Lundgren, Riksdagsledamot, Södertälje
2	Per <u>Lodenius</u>	Per <u>Lodenius</u> , Riksdagsledamot, Norrtälje
3	Anna-Karin Hatt	Anna-Karin Hatt, It- och energiminister, Älvsjö
4	Christian Ottosson	<u>Aphram Melki</u> , Civilingenjör, Järfälla
5	Anna <u>Myrhed</u>	Christian Ottosson, Kommunalråd, Huddinge
6	<u>Aphram Melki</u>	Anna <u>Myrhed</u> , Jur. kand, Sollentuna
7	Hans Lindqvist	Hans Lindqvist, Jurist, Värmdö
8	Anna C Nilsson	Kristin Eriksson, Geolog, Danderyd
9	Tage Gripenstam	Johanna Lundgren <u>Gestlöf</u>, Studerande, Södertälje
10	Kristin Eriksson	Annica Nordgren, Kommunalråd, Täby

Källa: Centerpartiet 3, Valsedel: Valmyndigheten 2

4.7 Sverigedemokraterna (SD)

4.7.1 Riktlinjer och process

I partiprogrammet anges att kandidater inte bör kandidera i samma val på olika listnivåer om inte partiet starkt gynnas av detta (Sverigedemokraterna 3). Om en kandidat ändå är med på två listor bör samma person inte toppa bägge listorna. Partiet utmärker sig genom att inte ha mål för representation av olika kön, ålder och etnicitet i sitt partiprogram. Nomineringsprocessen som beskrivs i partiets stadgar är relativt centraliserad i jämförelse med andra partier. Det tydligaste tecknet på det är att partiet har en gemensam riksdagslista för hela landet. Proceduren ska vara sluten, vilket skiljer sig från de andra partierna. I det förberedande arbetet kan valkretsarnas medlemmar dock nominera kandidater. Dessa sammanställs sedan på en lista av valberedningen och skickas återigen ut till medlemmarna för rangordning. Valberedningen ska redogöra för resultatet av medlemmarnas nominering men den färdiga listan behöver inte motsvara nomineringen. Riksorganisationens valberedning skapar därefter förslag till valsedel och på följande partikonferens har ombuden möjlighet att ta ställning till valberedningens förslag och fastställa listan. Valkonferensens deltagare kan också delegera till partistyrelsen att ansvara för det slutgiltiga fastställandet av valsedeln.

4.7.2 Kandidater

Kandidaterna för Sverigedemokraterna presenteras med yrke och bostadsort. Det finns två listor på Valmyndighetens hemsida vid aktuell tidpunkt (maj 2014). De två listorna har i stort sett samma ordning men har vissa skillnader i slutet av listorna. Åtta riksdagsledamöter finns med på valsedlarna. I Västerbotten rönt valsedeln extra stor uppmärksamhet på grund av att det inte fanns någon ledamot från länet (SVT 3)

”Geografisk spridning kan vara ett kriterium när vi sätter samman listan, men i huvudsak är det en rikslista där vi försöker få med de bästa kandidaterna”

(Martin Kinnunen (SD) i SVT 3).

4.7.3 Valberedningens förslag och valsedel

Inför årets valrörelse blottades sprickor inom partiet och kritik riktades mot såväl processen som det färdiga resultatet. Diskussionerna inom partiet har varit intensiv (SVT 2). Ett av ombuden uttryckte exempelvis missnöje över att tre personer ur valberedningen nominerades till valsedeln (SVT 2). En alternativ lista presenterades med bland andra ungdomspartiets ordförande Gustaf Kasselstrand, liksom Thoralf Alfsson som uttalat sig kontroversiellt om muslimer (Sveriges Radio 1). Den alternativa listan röstades ned och valberedningens förslag antogs (Sverigedemokraterna 2). De två kandidaterna, Kasselstrand och Alfsson finns inte med på någon av de två nuvarande valsedlarna. Partistyrelsen fick också mandat att fastställa resterande namn och placering på listan.

4.8 Vänsterpartiet (V)

4.8.1 Riktlinjer och process

Det finns ett uttalat mål i riktlinjerna om en jämn representation mellan män och kvinnor och att minst hälften av kandidaterna ska vara kvinnor. (Vänsterpartiet 2, s 3). I riktlinjerna hänvisas också till partiets Framtidsstrategi och mål om att föryngra partiet, samt att nominera fler LO-anslutna och kandidater med invandrarbakgrund (Vänsterpartiet 2, s 4). I partiets riktlinjer anges att alla medlemmar i partiet har möjlighet att nominera kandidater. Beslut bör tas inom partiföreningarna på så kallade nomineringsmöten för att skapa gemensamma nomineringar så långt det är möjligt, men bredd är att eftersträva för att få ett stort underlag för valberedningen. Ungdomsförbundet bereds en plats i de bägge valberedningarna. Personer som är med i valberedningen bör inte själva finnas som kandidater på den lista som de ansvarar för att ta fram. Valberedningen presenterar sedan sitt förslag för partiets konferens som beslutar om listan.

4.8.2 Kandidater

Kandidaterna för Vänsterpartiet presenteras med namn, bostadsort och yrke, undantaget partiledare som toppar listan där ingen bostadsort är utskrivet. Två

riksdagsledamöter finns på plats tre och fyra. Vänsterpartiet har samma lista för Stockholms stad och län.

4.8.3 Valberedningens förslag och valsedel

Valberedningens förslag för 2014 placerade partiledare Jonas Sjöstedt högst upp, följd av lokalpolitikern Karin Rågsjö. På plats tre och fyra i förslaget fanns de två riksdagsledamöterna Amineh Kakabaveh och Jens Holm. Valsedeln skiljer sig mot valberedningens förslag först på de sista tre platserna där Lina Hjorth flyttats upp och Francisco Contreras har flyttats ned. Ny på topp tio är Freddy Grip och saknas gör Sait Yildiz, som dock finns på plats elva. (Dagens opinion, 2014). Större delen av valsedeln motsvarar alltså valberedningens förslag.

5 Diskussion och analys

5.1 Strategiskt viktiga processer

Flera faktorer i det empiriska materialet talar för att partiernas nomineringsprocesser är strategiskt viktiga. Representantens ursprungsuppgift är att föra väljarens talan men det spelar det roll vem det är som är representanten och detta regleras på olika sätt (Erlingsson et al., 2005, s 114). Utfallet i representationen är viktigt för det interna arbetet i riksdag och eventuell regering när makten väl är fördelad. Genom att involvera den interna arenan av medlemmar får partierna fram ett visst resultat som sedan modifieras med målet att maximera väljarstödet (Sjöblom, 1968, s 44). Faran med detta är att grupperna riskerar att stå långt ifrån varandra så att antingen medlemmarna eller väljarna inte blir nöjda.

5.1.1 Välkända kandidater för röstmaximering

Kristdemokraterna placerar sin partiledare överst på listan trots att han inte fanns med i provvalet i Stockholms län. Argumentet från Jan Stefansson, nomineringskommitténs ordförande i länet, är att han är en populär person som många stockholmare gärna vill rösta på (Makthavare, 2013 samt Kristdemokraterna 2). Göran Hägglund toppar listan även i Göteborg. Det är tydligt att partiledaren blir ett slags draglok i en stor och viktig valkrets. Personer som är omtyckta kan på detta sätt användas för att röstmaximera (Sjöblom, 1968, s 74). Detta i sin tur skulle kunna leda till ökad parlamentarisk makt för partiet.

Nomineringarna används strategiskt även av lokala partiföreningar i mindre valkretsar. Ett färskt exempel som inte hör till Stockholms län är placeringen av Centerpartiets statsråd Anna-Karin Hatt i Södermanland. Efter att Hatt inte hamnat på valbar plats i Stockholms län blev hon istället erbjuden förstaplatsen i Södermanland och tackade ja. I ett uttalande av ordförande i nomineringsstämman i Södermanland, märks en förhoppning om att kunna locka röster och kanske förstärka det lokala mandatet (Expressen 3).

"(...) Det mandat vi har är svagt i dag så vi anser att vi måste få in all möjlig draghjälp och alla krafter vi kan få"
(Irwo (C) i Expressen 3)

5.1.2 Samma lista för stad och län

Flera partier har gått över till att ha samma lista för Stockholms stad och Stockholms län och visar därmed ett mer enigt och enhetligt förslag för hela

regionen. Med en gemensam lista torde partiledningen också ha större kontroll över vilka som väljs in i riksdagen. Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ går ett steg längre och har en gemensam lista för hela landet. För dessa relativt nya partier antar jag att det kan handla om att stegvis bygga upp en bas av representanter och att de inte har möjlighet att ha olika representanter i varje valkrets. Att placera nuvarande ministrar högt upp på listorna kan vara fördelaktigt ur ett röstmaximerande perspektiv och här verkar inte riktlinjerna för nominering vara skrivna i sten. Energiminister Anna-Karin Hatt nominerades exempelvis av en medlem efter att provvalet hållits (Expressen 3).

Risken finns att man kör över lokala partiföreträdare eller missar att lyfta fram nya stjärnor. Å andra sidan kan ett välkänt namn som lyfter röster leda till ett utökat mandat som ändå innebär att lokala kandidater också väljs in. Troligen är de välkända bland väljarna och kan locka röster. Det ökar också chanserna att partiet kan behålla tidigare nyckelspelare även i opposition. I exempelvis Folkpartiets fall med gemensam lista för Stockholms stad och län visar det på enighet men det underlättar också att behålla personer som haft ledande positioner, även om partiet går bakåt. Nomineringskommitténs ordförande poängterar att det fortfarande finns möjlighet för kandidater längre ner på listan givet att statsråden förblir statsråd även efter valet (Dagens opinion, 2014).

"För oss är det nog rätt så självklart att partiledaren toppar listan"
(Ifvarsson (FP), i Fokus, 2013)

5.1.3 Partiledare i fokus i parti och media

Förändringar på valsedeln gentemot provvalet märks extra tydligt i media när det handlar om förstaplacering och om partiledaren är involverad, som i fallet med Folkpartiet och Centerpartiet. Däremot fick omplaceringen av statsråd på Moderaternas lista inte lika mycket uppmärksamhet. Inte heller väckte det lika stor medial uppmärksamhet att kandidater försvann från Miljöpartiets topp-tio eller som i Sverigedemokraternas fall, att kandidater helt och hållet försvann från valsedeln. På valsedeln för Folkpartiet synliggörs den strategiska och symboliska betydelsen av en förstaplacering. Baserat på Folkpartiets tidigare val i Stockholms län bör både Jan Björklund och Birgitta Ohlsson nå en riksdagsplats. Trots detta är det viktigt för nomineringskommittén att placera Björklund överst, tvärt emot vad provvalet bland medlemmarna visar. I just detta fall har det också varit svårt att få ut information om provvalet vars resultat inte längre är lätt tillgängligt på partiets hemsida men uppmärksammades av flera tidningar när det först släpptes. Dagstidningar uppmärksammade att Birgitta Ohlsson fick fler röster än partiledare Jan Björklund (Expressen 1). På sociala medier (Twitter 1) finns också spår av omröstningen som inte går att hitta på partiets hemsida. Klart är att partiet inte vill skylta med att någon får större stöd än partiledaren eftersom det kan undergräva hans position.

5.2 Valberedningens nyckelroll

Min kloka mormor, som varit aktiv i flertalet föreningar så länge någon kan minnas, framhåller ofta att det gäller att hålla sig väl med valberedningen och att det ibland inte är en lätt sak (Mormor, 1987-2014). Mormors valberedningar har inte fått komma till tals i skrivandet av den här uppsatsen, så jag reserverar mig för myntets baksida och att mormor också är en mycket bestämd person. Jag kan ändå konstatera att valberedningarna verkar ha en betydande makt i samtliga partier. Trots vissa tendenser om öppnare processer har valberedningen i alla partier en fortsatt stark maktposition och sista ordet när valsedelns ska slås fast. Den har en betydande möjlighet att placera personer högt upp på valsedeln i flera valkretsar, strategiskt viktiga valkretsar eller i alla valkretsar. De bereder så att säga en möjlighet att plocka bort kandidater, väga in andra argument och ”förfinas den allmänna opinionen” (Madison i Manin, 2002, s 14). Jag vill inte gå så långt som att kalla valberedningarna för ett tecken på oligarki men det finns tendenser till maktkoncentration hos valberedningarna (Michel i Assarsson, 1993, s 41). Oavsett om det är för partiets bästa ändrar de mycket i valsedlarnas utformning och det finns en risk om placeringar leder till missnöje i de egna leden.

5.2.1 Provvalets nedtonade betydelse

Nomineringsprocesserna är utan tvekan betydelsefulla för de enskilda kandidaterna och för partiet, men kan också vara känsliga (Soininen & Etzler, 2006, s 120). Inget parti vill riskera att få in en representant som inte kommer att gynna partiet i stort men ingen vill hellre röra upp den inre arenan genom att gå emot medlemmarnas åsikter (Sjöblom, 1968, s 44). För att inte stöta sig med någon tonas betydelsen av provvalen ned och det låga valdeltagandet nämns som en bidragande faktor till att resultatet inte värderas högre. Valberedningen måste väga in flera faktorer än endast den interna arenans åsikter (Sjöblom, 1968, s 44) Det verkar vara en självklarhet för alla partier att placera partiledaren överst på listan för att visa enighet och uppslutning bakom frontfiguren, något som stämmer väl med Sjöbloms teori om intern partienighet som en av nycklarna till framgång (1968, s 87). Det förklarar också varför det är svårt att hitta information om de fall där partiledaren inte fått flest medlemsröster. Jag finner det något märkligt att genomföra provval när placeringen i så stor utsträckning frångår resultatet i omröstningarna. Det är också intressant, om inte anmärkningsvärt, att provval hålls när intresset verkar så svagt bland medlemmarna. Att genomföra provval med lågt deltagande och placera om kandidater verkar snarare skapa onödiga kontaktytor för interna konflikter. Det partiet som följer medlemmarnas vilja helt och hållet riskerar också att stå med ett alternativ som de inte känner sig säkra med.

5.2.2 Partier som inte har provval

Tre av de åtta riksdagspartierna har inte provval som är offentligt tillgängligt, Sverigedemokraterna har en sluten omröstning bland medlemmarna,

Vänsterpartiet och Socialdemokraterna har inte någon omröstning bland medlemmarna. Vänsterpartiets valsedel skiljer sig i slutet från valberedningens förslag och dessa platser måste alltså ha diskuterats och omvärderats på något sätt under partiets stämma. Sverigedemokraterna och Socialdemokraternas listor är identiska med valberedningens förslag och röstades till slut igenom i sin helhet. För Sverigedemokraterna föregicks detta av diskussioner och viss splittring inom partiet som också läckte ut till medierna. För Socialdemokraterna har processen löpt utan synliga kontroverser. Det är svårt att svara på varför det är så, men det är intressant att utifrån tanken att väljarnas och ledningens åsikter stämmer överens ”hoppa över” partimedlemmarnas möjlighet att delta i nomineringsprocesserna.

Om Mays lag trots Holmberg & Esaiasson (1988) stämmer skulle ju ett ökat inflytande från väljarna och därmed ett minskat inflytande från partiernas medlemmar, det så kallade ideologiska mellanlagret, betyda att väljarens åsikter i större utsträckning blir representerade (Erlingsson, 2005, s 123). Partier som inte involverar medlemmarna kan bli anklagade för att vara toppstyrda men skulle då ändå bäst lyckas matcha väljarna.

5.2.3 Svårt att säga något om mångfald

Samtliga partier har inför valet i september en relativt jämn representation av kvinnor och män på valbar plats, motsvarande 50-50 eller 60-40 på topp tio. Alla partier utom ett har riktlinjer för mångfald i dokument för nomineringsprocesserna eller i partistadgarna, men det spelar också roll var på valsedeln en kandidat med exempelvis utländsk bakgrund placeras. Det finns lokala exempel på att kandidater har känt sig nedprioriterade, och som alibin för mångfald (Dagens Nyheter 2), dock har jag inte hittat något exempel på riksplanet. Möjligen i Yasri Khans fall (SVT 1) då kritik framkom mot bristen på mångfald vilket kan ha bidragit till en förflyttning till en plats högre upp på valsedeln. Jag kan hålla med om att underrepresenterade grupper tenderade att hamna utanför valbar plats trots partiets ambition att engagera dem (Soininen & Etzler, 2006, s 128). Dock vill jag poängtera att jag inte i någon mån förhört mig om kandidaternas etniska, sociala eller kulturella bakgrund. Baserat på relativt fördomsfulla parametrar, så som utländsk klingande namn, ser jag exempel i materialet på att dessa kandidater flyttas upp på listan vilket får ses som positivt för mångfalden.

6 Slutsats

6.1 Vikten av ett starkt lag

Partierna verkar i en hård konkurrens med varandra och strävar efter att få så stort inflytande som möjligt i den parlamentariska församlingen. I den tävlingsituation som uppstår om väljarnas röster är det förståeligt att de olika lagen försöker att maximera sina chanser att vinna. Beskrivningar i vissa partiers riktlinjer visar på tävlingsambitioner och vikten av att skapa ett starkt lag. Vissa riktlinjer betonar exempelvis att man nu måste vända trenden efter två valförluster och att valberedningen ska ges frihet att nominera kandidater som kan vinna val (Socialdemokraterna 1, s 3). Andra att det är säkrast att ha en så bred bas av representanter som möjligt för att tilltala så många väljare som möjligt (Kristdemokraterna 1).

6.2 Men också vikten av en bred representation

Problemet är att när det handlar om politik är det svårt att objektivt bestämma vem eller vad som är bäst. Det handlar inte om att göra flest mål utan att driva förslag i linje med ideologi och värderingar. Det handlar också om att ta hänsyn till såväl sina medlemmar och sitt partiprogram som till väljarna. I riktlinjerna finns det också flera förhoppningar om förnying, mångfald och att locka nya personer till partiet. I arbetet med nomineringarna finns det en risk att resultatet på valdagen blir viktigare än det som sker under resten av en mandatperiod. I och med det låga antalet medlemmar i de politiska partierna är väljaren bara engagerad en dag om året och nöjer sig sedan med att överlåta det politiska arbetet till andra (Dagens Nyheter 1).

Det är inte omöjligt att fler partier kommer att öppna upp sina processer så att väljaren får mer att säga till om. Det skulle också möjliggöra för väljaren att knyta an till partiet i ett tidigare skede, något som jag tror vore positivt för den vanlige väljarens engagemang och partiernas verklighetsuppfattning. Jag förespråkar inte att alla väljare måste bli politiskt aktiva. Däremot kan jag tycka att det behövs ett starkare långsiktigt engagemang för att diskutera och engagera fler väljare så att de kan vara med och forma politiken, lära känna kandidaterna och inte bara välja från en färdig meny.

7 Referenser

Litteratur, tryckta källor:

- Assarsson, Jan, *Bör partier vara internt demokratiska? En studie i ett normativt och begreppsligt problem*, Statsvetenskaplig Tidskrift, årg 96 nr 1, s 39-68, 1993
- Beckman, Ludvig, *Demokratipolitikens metoder, insatser för ett ökat valdeltagande – en översikt*, ISSN 1653-0942, Riksdagstryckeriet: Stockholm, 2009
- Erlingsson, Gissur LU; Håkansson, Anders; Johansson, Karl-Magnus and Mattsson, Ingvar, *Politiska partier*, Studentlitteratur: Lund, 2005
- Holmberg, Sören, Esaiasson, Peter, *De folkvalda – en bok om de folkvalda och den representativa demokratin i Sverige*, Bonnier Fakta Bokförlag AG: Stockholm, 1988
- Manin, Bernhard., *Den representativa demokratin principer*, SNS Förlag: Stockholm, 2002
- Pitkin, Hannah Fenichel, *The concept of representation*, University of California Press: Berkley, Los Angeles, London, 1967
- Sjöblom, Gunnar, 1968, *Party Strategies in a Multiparty System*, Studentlitteratur: Lund
- Teorell, Jan. & Svensson, Torsten., *Att fråga och att svara – statsvetenskaplig metod*, Liber: Malmö, 2007

Litteratur, elektroniska källor:

- Erlingsson, Gissur LU, *Varför bildas nya partier? Om kollektivt handlande och partientreprenörer*, 2005, Avhandling [Elektronisk], Tillgänglig: <https://lup.lub.lu.se/search/publication/24416>, Hämtdatum: 2014-05-19
- Soininen, Märta. & Etzler, Nils., *Partierna nominerar. Exkluderingens mekanismer – etnicitet och representation*, Rapport av Utredningen om makt, integration och strukturell diskriminering, SOU 2006:53, [Elektronisk], Tillgänglig: <http://www.regeringen.se/content/1/c6/06/36/16/ffad349d.pdf>, Statens offentliga utredningar: Stockholm, 2006

Internetkällor [Elektroniska]:

- Dagen = Dagen web, 2013-10-11, tidningsartikel Tillgänglig: <http://www.dagen.se/nyheter/sacr-deus-jag-ar-trott-pa-att-stampas-som-kontroversiell/> Hämtdatum: 2014-05-21

- Dagens Industri*, 2013-10-02, ”Birgitta Ohlsson slog Jan Björklund”
 Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.di.se/artiklar/2013/10/2/birgitta-ohlsson-slog-jan-bjorklund/>
 Hämtdatum: 2014-05-12
- Dagens Industri*, 2013-10-18, ”Mats Odell lämnar riksdagen” Nyhetsartikel.
 [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.di.se/artiklar/2013/10/18/mats-odell-lamnar-riksdagen/> Hämtdatum: 2014-05-12
- Dagens Nyheter 1*, 2014-05-21, ”Partidemokratin mår alldeles utmärkt i Sverige” Tillgänglig: <http://www.dn.se/debatt/partidemokratin-mar-alldeles-utmarkt-i-sverige/>, Hämtdatum: 2014-05-23
- Dagens nyheter 2*, 2014-01-15, ”M-val stoppas efter ”avvikande resultat””
 Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.dn.se/nyheter/politik/m-val-stoppas-efter-avvikande-resultat/>. Hämtdatum: 2014-05-12
- Dagens opinion*, 2013-12-12 ”Vänsterpartiet lyfter fram Stockholmspolitiker på riksdagslistan” Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.dagensopinion.se/vansterpartiet-lyfter-fram-stockholmspolitiker-riksdagslistan> . Hämtdatum: 2014-05-12
- Expressen 1*, 2013-10-02, ”Ohlsson har större stöd än Björklund” Nyhetsartikel
 [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://www.expressen.se/nyheter/ohlsson-har-storre-stod-an-bjorklund/>, Hämtdatum: 2014-05-19
- Expressen 2*, 2008-11-17, ”Topp(s)tyrda partiet”, Nyhetsartikel [Elektronisk]
 Tillgänglig: <http://www.expressen.se/ledare/toppstyrda-partiet/>, Hämtdatum: 2014-05-19
- Expressen 3*, 2013-12-02, Hatt: Överraskande skulle jag säga” 2014 ”
 Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.expressen.se/nyheter/hatt-overraskande-skulle-jag-saga/>
 Hämtdatum: 2014-05-12
- Fokus 1*, 2010-01-21. ”Bråk, hot och svågerpolitik”. Nyhetsartikel. [Elektronisk]
 Tillgänglig: <http://www.fokus.se/2010/01/brak-hot-och-svagerpolitik/>.
 Hämtdatum: 2014-05-12
- Fokus 2*, 2013-11.08, ”Näst på tur” Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.fokus.se/2013/11/nast-pa-tur/>, Hämtdatum: 2014-05-12
- Makthavare*, 2013-10-02, ”Jan Björklund tappar förtroende i folkpartiet”,
 Nyhetsartikel. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://makthavare.se/2013/10/02/jan-bjorklund-tappar-fortroende-i-folkpartiet/>, Hämtdatum: 2014-05-12
- Politiska partier 1 = Politiska partier web, Vem styr Sverige? Partier i Sveriges riksdag, valresultat 2010 [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://politiskapartier.se/vem-styr-sverige-partier-i-sveriges-riksdag-valresultat/> Hämtdatum: 2014-05-12
- Riksdag & Departement*, 2014-03-25, ”Jimmys lag styr”, Nyhetsartikel.
 [Elektronisk] Tillgänglig: <http://rod.se/jimmies-lag-styr-sd/>, Hämtdatum: 2014-05-19

Riksdagen 1 = Riksdagens web, Ledamöter Stockholms läns valkrets,
 [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/Hitta-ledamot/Valkrets1/Valkrets---Stockholms-lan/>. Hämtdatum: 2014-05-12

Riksdagen 2 = Riksdagens web, Så funkar riksdagen, så arbetar partierna
 [Elektronisk], Tillgänglig: <http://www.riksdagen.se/sv/Sa-funkar-riksdagen/Sa-arbetar-partierna/>, Hämtdatum: 2014-05-21

Sveriges Radio 1 = *Sveriges Radio*, 2013-03-15, ”Riksdagslistan het fråga inom SD”, Nyhetsartikel. [Elektronisk], Tillgänglig:
<http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=5810685>
 Hämtdatum: 2014-05-12

SVT 1, 2013-01.26, ”Sabunis avhopp lämnar Reinfeldt med ett lag utan mångfald” Insändare [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.svt.se/opinion/sabunis-avhopp-lamnar-reinfeldt-med-ett-lag-utan-mangfald> , Hämtdatum: 2014-05-19

SVT 2, 2014, ”Missnöje inom SD med riksdagslista”, Artikel [Elektronisk]
 Tillgänglig: <http://www.svt.se/nyheter/val2014/missnoje-inom-sd-med-riksdagslista>, Hämtdatum: 2014-05-20

SVT 3 = ”Inga SD-kandidater från norr till riksdagen”, Artikel [Elektronisk]
 Tillgänglig:<http://www.svt.se/nyheter/regionalt/vasterbottensnytt/inga-sd-kandidater-fran-norr-till-riksdagen>, Hämtdatum: 2014-05-22

Twitter Ohlsson = Birgitta Ohlssons Twitter, 2013-10-03, Sociala medier
 [Elektronisk] Tillgänglig:
<https://twitter.com/birgittaohlsson/status/385757497782308864> , Hämtdatum:
 2014-05-19

Valmyndigheten 1 = Valmyndighetens web, Om valbarhet, [Elektronisk]
 Tillgänglig:
http://www.val.se/det_svenska_valsystemet/rostratt/valbarhet/index.html,
 Hämtdatum: 2014-05-21

Valmyndigheten 2 = Valmyndighetens web, Beställda valsedlar, Tillgänglig:
[val.se](http://www.val.se) EV , Hämtdatum: 2014-05-22

Partidokument

Centerpartiet 1 = Stadgar och arbetsordning, Tillgänglig:
<http://www.centerpartiet.se/wp-content/uploads/2014/04/stadgar-och-arbetsordning-2013.pdf>, Hämtdatum: 2014-05-22

Centerpartiet 2 = Centerpartiet web, Kandidatnominering för centerpartiet i Stockholm inför valen 2014 , Tillgänglig:
<http://www.stockholmscentern.se/event/kandidatnominering-for-centerpartiet-i-stockholm-infor-valen-2014/>, Hämtdatum: 2014-05-22

Folkpartiet 2 = Obs, bruten länk (medvetet, se s. 17), Folkpartiets web, Provval till Riksdagen, Tillgänglig: <http://www.folkpartiet.se/lokalt/stockholms-lan/provval-till-riksdagen/>, Hämtdatum: 2014-05-20

- Kristdemokraterna 1 = Kristdemokraternas web, Om provval Stockholm stad. .
[Elektronisk] Tillgänglig: <http://stockholm.kristdemokraterna.se/provval-2014-sthlm-sta/>. Hämtdatum: 2014-05-02
- Kristdemokraterna 2 = Kristdemokraternas web, Riksdagslista, [Elektronisk],
Tillgänglig:
<http://stockholm.kristdemokraterna.se/amnen/riksdagslista/> , Hämtdatum: 2014-05-21
- Kristdemokraterna 3 = Kristdemokraternas web, Mats Odell vann
Kristdemokraternas provval i Stockholms län,
Tillgänglig:<http://stockholm.kristdemokraterna.se/mats-odell-vann-kristdemokraternas-provval-i-stockholms-lan/>, Hämtdatum: 2014-05-21
- Kristdemokraterna 4 = Kristdemokraterna Göteborg web, Kristdemokraterna ett starkt lag för framgång 2014, Tillgänglig:
<http://kristdemokraternagoteborg.wordpress.com/2013/10/31/kristdemokraterna-ett-starkt-lag-for-framgang-2014/> Hämtdatum: 2014-05-21
- Miljöpartiet 2 = Miljöpartiets web, Resultat av provval 2013. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://stockholmsregionen.medlem.mp.se/just-nu/resultat-provval-riksdag-2013>. Hämtdatum: 2014-05-12
- Moderaterna 1 = Moderaternas web, Nomineringsregler, allmänna val.
[Elektronisk] Tillgänglig: <http://moderaterna.net/wp-content/uploads/2012/05/Nomineringsregler-allmanna-val.pdf>, punkt 5.2.
Hämtdatum: 2014-05-12
- Moderaterna 2 = Moderaternas web, Resultat av försöksnominering, [Elektronisk]
Tillgänglig; <http://moderaterna.net/wp-content/uploads/2013/11/RD-B.pdf>,
Hämtdatum: 2014-05-20
- Moderaterna 3 = Moderaternas web, Om Kandidatnominering. [Elektronisk]
Tillgänglig: <http://moderaterna.net/kandidat2014/faqs/> Hämtdatum: 2014-05-12
- Socialdemokraterna 1 = Nomineringsprocessen inför och efter 2014 års allmänna val, [Elektronisk], Tillgänglig:
<http://www.socialdemokraterna.se/upload/webbforalla/ak/stockholm/dokument/pdf/Repet/2013/Nomineringsprocessen%20inför%20och%20efter%202014%20års%20allmänna%20val%20efter%20beslut.pdf>
Hämtdatum: 2014-05-20
- Sverigedemokraterna 1 = Sverigedemokraternas web, Valberedningens förslag till riksdagsvalsedel, [Elektronisk], Tillgänglig:
<http://sverigedemokraterna.se/wp-content/uploads/2013/12/Valberedningens-förslag-till-riksdagsvalsedel-20141.pdf>
Hämtdatum: 2014-05-20
- Sverigedemokraterna 2 = Sverigedemokraternas web, Sverigedemokraterna antog riksdagslista, [Elektronisk], Tillgänglig;
<http://sverigedemokraterna.se/2014/03/15/sverigedemokraterna-antog-riksdagslista/>, Hämtdatum: 2014-05-20

Sverigedemokraterna 3 = Partiprogram för Sverigedemokraterna, Tillgängligt:

<http://sverigedemokraterna.se/wp-content/uploads/2014/01/Sverigedemokraterna-Statgar-2013.pdf>,
Hämtdatum: 2014-05-22

Vänsterpartiet 1 = Vänsterpartiets web, Jonas Sjöstedt och Karin Rågsjö toppar förslag [Elektronisk] Tillgänglig:

<http://storstockholm.vansterpartiet.se/2013/12/12/jonas-sjostedt-och-karin-ragsjo-toppar-forslag/>. Hämtdatum: 2014-05-12

Vänsterpartiet 2 = Uppdrag till valberedningarna, Tillgänglig:

http://storstockholm.vansterpartiet.se/files/2012/12/DÅK2013_uppdrag_till_valberedningarna.pdf, Hämtdatum: 2014-05-22

Vänsterpartiet 3 = Vänsterpartiets web, Vänstern valde valvinnare, Tillgänglig:

<http://news.cision.com/se/vansterpartiet-storstockholm/r/vanstern-valde-valvinnare,c9537567>, Hämtdatum: 2014-05-21

Muntliga källor

Mormor, uttalanden flera gånger under perioden 1987-2014.

Opublicerade dokument

Centerpartiet 3 = Resultat av försöksnominering bland medlemmarna samt valberedningens förslag, dokument skickat på mail, se bilaga under 8.2

Folkpartiet 1 = Riktlinjer för nomineringsarbetet inför riksdagsvalet, dokument skickat på mail, se bilaga under 8.2

Miljöpartiet 1 = Miljöpartiets riktlinjer för valberedningen, skickat på mail, se bilaga, dokument skickat på mail, se bilaga under 8.2

8 Bilagor

8.1 Mail till riksdagspartierna i Stockholms län

Ämne: Frågor om nomineringsprocessen Stockholms län

Hej! Jag skriver just nu en kandidatuppsats i statsvetenskap vid Lunds universitet. Jag skriver om nomineringsprocesserna inom samtliga riksdagspartier 2014.

Jag undrar om det finns något officiellt dokument som anger tillvägagångssätt för kandidatnominering? Exempelvis måldokument, instruktioner till partimedlemmar eller annat. Vore tacksam för länk eller en bifogad fil i vändande mail.

Med vänlig hälsning, Maria Engström, telefonnummer, mail

8.2 Opublicerade dokument

8.2.1 Centerpartiet

Resultat av medlemsomröstningen för Centerpartiet Stockholms län

Plats 1				
Kerstin Lundgren 2175	Johanna Lundgren Gestlöf 674	Hamid Ershad Sarabi 355	Ebtisam Aldebe 275	Ulrica Riis- Pedersen 135
Per Lodenius 2165	Lars Carlsson 529	Sofia Segergren 352	Patrik Lundholm 272	Mikael Vigvinter 133
Anna-Karin Hatt 2051	Lisa Rosengård 426	Tor von Sydow 349	Adrian Brunkhorst 195	Mårten Fintling 132
Christian Ottosson 1100	Hanna Wagenius 423	Bo Hansson 348	Ann-Christine L Frickner 187	Robert Steffens 130
Anna Myrhed 1059	Anki Elken 409	Robert Aspegren 346	Magnus Persson 187	Gill Åkerblom 125
Aphram Melki 931	Mia Wallgren 404	Nina Wallin 336	Per-Everth Staff 163	Björn Pålhammar 115
Hans Lindqvist	Petri Salonen 401	Emilia Nyblom 329	Pia Kronstedt Metz 161	Carina Östergren 70

833				
Anna C Nilsson 779	Mattias Andersson 370	Kjell-Erik Börjesson 301	Björn Furugren Beselin 154	Hans Nicklasson 10
Tage Gripenstam 749	Johan Magnusson 360	Lennart Ygstedt 292	Märta Martin Åkesson 154	Leif Ståhl 8
Kristin Eriksson 711	Pia Vallgård 357	Anki Bosander 282	Ingemar Sahlgren 145	Anders Olander 8

8.2.2 Folkpartiet

Riktlinjer för nomineringsarbetet inför riksdagsvalet

2. Urvalskriterier

Partiets enskilda kandidater representerar partiets förmåga att driva en liberal politik. Listornas totala sammansättning ska ge en helhetsbild av partiets politik och tyngdpunkt. Kandidaternas politiska aktiviteter under perioden studeras.

1. Kandidaterna ska ha kompetens och integritet, att med kraft och självständighet profilera partiets politik.

2. Såväl erfarenhet som förnyelse ska tillvaratas.

3. Nomineringskommittén ska sträva efter varvade listor där varannan kandidat är kvinna och varannan är man. Eventuella avvikelser från denna huvudprincip ska om möjligt ske på ett sätt som säkerställer jämn könsfördelning som helhet. Vidare ska nomineringskommittén, så långt möjligt, fastställa listor som präglas av mångfald, geografisk spridning och inkluderar liberaler ur ofta underrepresenterade grupper, såsom ungdomar, personer med utländsk bakgrund och personer med funktionsnedsättning.

8.2.3 Kristdemokraterna

Europaparlamentsval i juni och allmänna val i september Antagen av partifullmäktige
Fredag 26 oktober 2012

Nomineringsriktlinjer

1. Inledning

Ett bra nomineringsarbete är en förutsättning för ett lyckat resultat i valet, men det är ett tidskrävande arbete och det är därför viktigt att det kommer igång tidigt. Partiets nomineringsarbete måste fortsätta att förbättras och utvecklas så att de listor som antas har en sådan sammansättning att de kan vinna bred uppslutning bland de stora grupper som idag röstar eller kan tänka sig att rösta på Kristdemokraterna. I denna uppgift inkluderas arbetet med att öka andelen kvinnor, ungdomar, personer 65 år och äldre och personer med annan etnisk bakgrund bland partiets kandidater och förtroendevalda.

(...)

4. Provval

Kandidater:

Nomineringskommittén har ansvar för att de personer som föreslagits genom nomineringar och från nomineringskommittén uppförda på provvalseedel är kontaktade och har fått personens medgivande innan provvalet genomförs. (med medgivande menas personlig kontakt i någon form) Kandidat som vid nomineringsprocessens början

inte är medlem ska vara medlem senast då slutlig valsedel rapporteras in till valmyndigheten.

Provvalet bör vara så utformat och genomföras på ett sådant sätt så att målet om att den slutliga valsedeln ska spegla befolkningens sammansättning kan förverkligas. Det är därför viktigt att nomineringskommittéerna breddar och rekryterar nya kandidater redan inför provvalet. Ett stort antal namn på provvalet skall eftersträvas och underlättas.

Några övriga krav bör ej ställas på personer för att delta i provvalet. (se bilaga 5 förslag provvalseedel)

8.2.4 Miljöpartiet

Miljöpartiet de gröna i

Förslag från valberedningen

Stockholmsregionen

2007-12-03 Ändringar gjorda av styrelsen januari 2009

Arbetsordning för val och valberedning

9. Kriterier för urval av kandidater

9.1 Vid valberedningens urval av kandidater tas i första hand hänsyn till den föreslagnes allmänna lämplighet för uppdraget såsom beredskap att verka för Miljöpartiets program, omdömesförmåga, samarbetsförmåga, ämneskompetens och beredskap att avsätta tid för uppdraget.

9.2 En jämn fördelning av förtroendevalda vad gäller kön, ålder, geografi och etnicitet bör eftersträvas, liksom en spridning av uppdrag till många medlemmar.